

راهنمای پاکسازی، شستشو
و ضد عفونی مرغداری

تدوین و گردآوری
دکتر فرشاد زین العابدین طهرانی
کتابساز: امیر حاجلو

زیر نظر:
دکتر ابوالفضل رجب

سرشناسه	زین العابدین طهرانی، فرشاد، ۱۳۹۳
عنوان و نام پدیدآور	راهنمای پاکسازی، شستشو و ضد عفونی مرغداری / تنوین و گردآوری فرشاد زین العابدین طهرانی، سعید امیرحاجلو؛ زیر نظر ابوالفضل رجب
مشخصات نشر	تهران: سپهر، ۱۳۹۳
مشخصات ظاهری	۴۴ص: مصور، جدول، نمودار
شابک	۹۷۸-۶۰۰-۶۲۰۰-۱۷-۰۰
وضعیت فهرست نویسی	فیا
یادداشت	واژه نامه
موضوع	مرغداری — بهداشت
موضوع	مرغ دانی ها — ضد عفونی
شماره دوره	امیرحاجلو، سعید
شماره آفر	رجب، ابوالفضل، ۱۳۹۳، ناظر
شماره پند	۳۴۸۷/۹۳، ۱۳۹۳
شماره پند	۶۳۶/۵۰۸۹۴۳۸
شماره پند	۳۴۵۴۱۴۰

دفتر انتشارات سپهر: تهران - نقش انقلاب، روبروی دانشگاه تهران
 پاساژ فروزنده، طبقه سوم تلفن ۶۶۹۷۶۱۲ - نمابر: ۰۲۱ ۶۶۹۷۶۱۳۴
www.sehr-pub.ir

راهنمای پاکسازی و شستشو و ضد عفونی مرغداری
 گردآوری و تنوین: دکتر فرشاد زین العابدین طهرانی، دکتر سعید امیرحاجلو

زیر نظر: دکتر ابوالفضل رجب

طراح جلد: خانم زهره لطیفی منش

نوبت چاپ: اول - فروردین ۱۳۹۳ - شمارگان: ۵۰۰۰ نسخه

لیتوگرافی و چاپ: چاپ نقش جوهر - صحافی: فرانگر

به سفارش: اتحادیه سراسری مرغداران گوشتی ایران

نشانی: تهران - خیابان توحید، خیابان فرصت شیرازی، پلاک ۱۳۲، طبقه

تلفن: ۰۲۱ ۶۶۱۲۰۷۱ - ۶۶۱۲۰۷۵ - نمابر: ۰۲۱ ۶۶۴۲۱۷۸۸

کلیه حقوق مادی و معنوی این اثر متعلق به مولفین و اتحادیه سراسری مرغداران گوشتی ایران می باشد.

بهاء: ۵۰۰۰۰ ریال

ISBN 978-600-6200-17-0

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۶۲۰۰-۱۷-۰۰

من لم يشكر المخلوق لم يشكر الخالق

تقدیر تشکر:

بدین وسیله از مجموعه ها و زحمات همکاران آقایان دکتر سید مهدی طباطبایی، دکتر سید محمود حاج اکبری، دکتر سیدعلی غفوری، دکتر احسان مقدس، دکتر نادر افشار و مهندس حمیدرضا صلیبی که در تدوین و گردآوری این مجموعه کمک نمودند، تشکر و قدردانی می‌شود. ضمناً از همکاری بی‌شائبه انتشارات سراسری مرغداران گوشتی سراسر کشور که در چاپ و انتشار این مجموعه همکاری نمودند، تشکر و قدردانی می‌شود.

www.ketab.ir

فهرست

۱۱.....	پیشگفتار
۱۱.....	اهداف نگارش این مجموعه
۱۱.....	تعریف واژه‌ها و اصطلاحات
۱۳.....	مرحله انجام کار
۱۳.....	مرحله کسازي
۱۳.....	مرحله جمع آب کو
۱۴.....	شستشوی مرحله
۱۵.....	گند زدایی آب
۱۷.....	اتاق قرنطینه
۱۸.....	اتاق کالبد گشایی
۱۹.....	محوطه و سایر اماکن موجود در
۲۲.....	شستشوی تجهیزات
۲۳.....	شستشو و ضد عفونی شبکه آبرسانی
۲۳.....	مرحله تعمیرات و بازسازی
۲۴.....	شستشوی مرحله دوم
۲۴.....	مراحل ضد عفونی
۲۵.....	خالی ماندن سالن‌ها
۲۵.....	ضد عفونی نهایی پیش از ورود جوجه به سالن
۲۶.....	مراحل گازدهی
۲۶.....	روش‌های استفاده از فرمالین جهت ضد عفونی
۲۸.....	نظارت بر تأثیر پاکسازی و ضد عفونی مزارع مرغداری
۲۸.....	ارزیابی میزان کارایی ضد عفونی کننده‌ها

- فرم شماره ۱- فرم عملیات پاکسازی و ضد عفونی ۳۰
- فرم شماره ۲- فرم ابلاغ نواقص پاکسازی و ضد عفونی مرغداری ۳۱
- ضمیمه شماره ۱- ضد عفونی کننده‌ها در دامپزشکی ۳۲
- ضد عفونی کننده‌های فیزیکی ۳۲
- تتسیم‌بندی ضد عفونی کننده‌های شیمیایی ۳۳
- سیدها ۳۳
- اسیدها ۳۳
- الکلها ۳۴
- الدهیدها ۳۴
- فرم الئید ۳۵
- گلو تار الئید ۳۵
- آلکالین‌ها یا قلیاها ۳۵
- هیدروکسید سدیم ۳۶
- هیدروکسید آمونیوم ۳۶
- کربنات سدیم ۳۶
- اکسید کلسیم (سنگ آهک) ۳۶
- ترکیبات بایگوانیدها ۳۷
- هالوژن‌ها ۳۷
- ترکیبات یددار ۳۸
- یدوفورها ۳۸
- مواد اکسید کننده ۳۸
- پراکسید هیدروژن ۳۹
- پراستیک اسید ۳۹

۳۹.....	فصل ها
۴۰.....	ترکیبات آموتیوم چهارتایی
۴۱.....	ضمیمه شماره ۲- ویژگی های یک ضدعفونی کننده مطلوب
۴۲.....	ضمیمه شماره ۳- مکانیسم عمل و طیف فعالیت ضدعفونی کننده ها
۴۷.....	ضمیمه شماره ۴- جدول تاثیر ضدعفونی کننده ها بر روی اجرام عفونی
۴۸.....	ضمیمه شماره ۵- جدول نوع ضدعفونی مناسب
۴۹.....	ضمیمه شماره ۶- جدول خلاصه عوامل تاثیر گذار بر خاصیت ضدعفونی
۵۰.....	ضمیمه شماره ۷- جدول نقاط مهم کنترل بحران در مرغداری
۵۱.....	ضمیمه شماره ۸- جدول حدود بحران پس از انجام امنیت زیستی
۵۲.....	ضمیمه شماره ۹- مراحل پاک سازی سالن مرغداری
۵۵.....	ضمیمه شماره ۱۰- نرم افزارهای ورود و خروج کامیون حامل کود
۵۶.....	فهرست منابع
۵۷.....	تصاویر پیوست
۵۷.....	تصویر شماره ۱- تخمین میزان کدورت در سالن
۵۷.....	تصویر شماره ۲- جمع آوری کود کف سالن در محل اولیه
۵۸.....	تصویر شماره ۳- روشن بودن هواکش ها در هنگام جمع آوری کود
۵۸.....	تصویر شماره ۴- تامین روشنایی در هنگام جمع آوری کود
۵۹.....	تصویر شماره ۵- پوشاندن و فرآوری کود جمع آوری شده
۵۹.....	تصویر شماره ۶- شستشوی سقف سالن
۶۰.....	تصویر شماره ۷- شستشوی دیوارهای سالن
۶۰.....	تصویر شماره ۸- شستشوی کف سالن
۶۰.....	تصویر شماره ۹- شستشو کامل سالن
۶۱.....	تصویر شماره ۱۰- شستشوی آبخوری و دانخوری در داخل سالن

- تصویر شماره ۱۱- شعله دادن ۶۲
- تصویر شماره ۱۲- شستشوی وسایل مرغداری ۶۲
- تصویر شماره ۱۳- استفاده از آهک برای ضد عفونی محوطه ۶۳
- تصویر شماره ۱۴- ورودی ماشین رو و حوضچه ضد عفونی ۶۳
- تصویر شماره ۱۵- قرنطینه داخلی (ورودی مرغداری) ۶۴
- تصویر شماره ۱۶- سالن آماده جهت ورود جوجه یکروزه ۶۴

پیش گفتار

پاکسازی، شستشو و ضد عفونی از اصول اولیه و بسیار مهم امنیت زیستی است که نقش حیاتی در جلوگیری و انتشار بیماری‌های طیور دارد. رعایت این اصل می‌تواند بسیاری از مشکلات موجود در صنعت طیور را مرتفع ساخته و باعث کاهش شدید هزینه‌های دارو و درمان و کاهش قابل ملاحظه تلفات در مرغداری‌ها و مراکز پرورش طیور باشد.

اهداف نگارش این مجموعه:

- ۱- کاهش عوامل بیماری‌زا و جلوگیری از ازدیاد آنها تا حد بیماری‌زایی و اعمال مدیریت صحیح بهداشتی
- ۲- کنترل جلوگیری از گسترش بیماری‌ها در سطح منطقه

تعریف واژه‌ها و اصطلاحات

۱. آماده‌سازی: آماده نمودن و آماده‌سازی برای پرورش جوجه یک روزه.
۲. ماده ضد عفونی کننده: ترکیب شیمیایی که برای کنترل و جلوگیری از انتشار یا از بین بردن اجرام بیماری‌زا در اماکن و سطوح استفاده قرار می‌گیرد.
۳. ضد عفونی کردن: استفاده از عوامل فیزیکی و شیمیایی برای از بین بردن یا متوقف کردن رشد عوامل بیماری‌زا (ویروس‌ها، باکتری‌ها، قارچ‌ها، انگل‌ها).
۴. Biocide یا Germicide: به ماده شیمیایی که عوامل بیماری‌زا را از بین می‌برد. این تعریف کلی شامل Disinfectants, Antiseptics و آنتی بیوتیک‌ها می‌شود. جرمی سایندها و بیوساید‌ها معمولاً روی پروتئین‌ها بویژه آنزیم‌های مهم میکروارگانیسم‌ها عمل می‌کنند.
۵. Sanitizer: به ماده‌ای که تمام عوامل بیماری‌زا را از بین نمی‌برد، که بعد از جمعیت آنها را در سطوح اشیاء غیرزنده، درحدی که از نقطه نظر بهداشت عمومی بی‌خطر است، کاهش می‌دهد. تعداد زیادی از Sanitizers از نظر فرمول شیمیایی جزء شوینده‌ها محسوب می‌شوند.
۶. Disinfectant: ترکیب شیمیایی که برای ضد عفونی وسایل و اشیاء استفاده می‌شود و سبب از بین رفتن عوامل بیماری‌زا و یا غیرفعال شدن آنها به شکل غیرقابل برگشت می‌شود.

۷. Antiseptic: ماده ضد عفونی کننده‌ای که برای سطوح یا بافت زنده استفاده می‌شود و برای جلوگیری و یا توقف رشد عوامل بیماری‌زا عمل می‌نماید.

۸. Sterilization: به عامل فیزیکی مثل گرما یا ترکیب شیمیایی مثل اتیلن اکسید عنوان می‌شود که منجر به از بین رفتن و تخریب همه شکل‌های زندگی مخصوصاً میکرو ارگانیسم‌ها می‌شود.

۹. Detergent: به ماده‌ای که ذرات خاک و مواد آلی را از سطوح پاک می‌کند و اجازه می‌دهد تا ضد عفونی کننده‌ها به میکروارگانیسم‌ها که در زیر و یا بین مواد آلی قرار دارند دسترسی پیدا کنند. این محصولات همچنین کشش سطحی را کاهش داده و قابلیت زدپاشی را افزایش می‌دهند تا مواد آلی راحت‌تر از سطوح پاک گردند.

۱۰. شوینده‌های کاتیونیک: محلول‌های با بار الکتریکی مثبت هستند و به جز آمونیوم چهارتایی ندارند. به عنوان مواد پاک کننده، استفاده می‌شوند.

۱۱. شوینده‌های آنیونیک یا بایون‌ها: نمک‌های قلیایی اسیدهای چرب هستند. اینها برای شستشو مناسب نیستند. سبب اینکه می‌توانند به میزان زیادی کف تولید کنند و در باقیمانده آنها ذرات خاک و میکروارگانیسم‌ها جمع گردند.

۱۲. شوینده‌های غیر یونی: شوینده‌های خنثی هستند و قابلیت نفوذ و پخش را دارند و در سطوح با خصوصیت کشش سطحی کمتر هستند و خصوصیت تولید کف بسیار کمی دارند این محصولات به طور معمول با شوینده‌های فلزی مثل آنچه در آب‌های سخت یافت می‌شود کمپلکس تشکیل نمی‌دهند. بیشتر شوینده‌ها ترکیبی از نوع آنیونیک و غیر یونی هستند.